

Entrevista

**CESC
CASADESÚS**

**DIRECTOR DEL
FESTIVAL GREC**

**CECÍLIA GENOVART
NATALIA BAILE**

Màster en Gestió Cultural
Universitat de Barcelona - 2018

Fotografia: font pròpia

CESC CASADESÚS

"Trobar una programació és com una lasanya de molts gustos, una capa sobre l'altra que quan la talles es veuen tots els colors."

Per Cecília Genovart i Natalia Baile

Llicenciat en Pedagogia i Màster en Gestió Cultural, Casadesús va fer els seus primers passos en les arts escèniques com a actor, ballarí i coreògraf. Va ser gerent de l'Institut de Cultura de Vic, director de Comunicació del MACBA, director del Consorci Mercat de les Flors, president de la Xarxa Europea de Cases de Dansa i des de finals de 2016 és director del Festival Grec.

Comencem per un clàssic: què entens tu per cultura?

En la meva pràctica diària, en el que és el meu treball de gestió cultural, jo sempre intento entendre la cultura, més aviat, com la relació entre les persones. En alguna definició, que no sé qui va escriure, deien que era la creació de significats. En el sentit de que totes les relacions que tu estableixes creen una base cultural, que és el que dóna significat a les coses. Per tant, aquestes relacions que tenen un cert significat, per mi, és la cultura. És a dir, si tu i jo

parlem en una llengua i ens entenem, aquesta és la nostra cultura. És una de les coses que fa que nosaltres ens puguem relacionar. Per tant, m'interessa la cultura entesa com la relació entre les persones. Com totes les relacions que compartim, totes les xarxes, tota la teranyina de coses que compartim fan la nostra cultura: coses que coneixem, el nostre passat, coses que compartim, memòries que tenim, patrimoni que coneixem... Hi ha un fil entre nosaltres que forma la nostra cultura. Això vol dir que moltes

cultures poden conviure simultàniament perquè tu pots relacionar moltes coses alhora; i, en un món d'avui en dia, on les xarxes són cada cop més importants, existeixen també cultures que no són geogràfiques, que poden ser una forma de relacionar-se a través d'altres sistemes que no són només el lingüístic. Com a gestor cultural, m'interessa tot allò que pugui fer més i millors relacions entre les persones. No sé si existeix aquesta teoria... Gestor com aquest mediador que hi ha entre artista, o entre ciutadania, i art. És aquell que també contribueix a fer millor relacions i a afavorir la transformació social.

Vam veure que havies cursat un màster en Gestió Cultural en la Universitat de Barcelona. Quines eines creus t'ha aportat aquest màster?

Sí, sóc de les primeres promocions, del noranta i poc. Per a mi, el màster va ser un moment de parar. Jo havia fet tot un camí personal, passant per molts llocs diferents, des de formació intel·lectual a la universitat, fins a treball artístic. El màster va ser un moment de parada i reflexió de què volia fer; un canvi en la meua vida, també en el sentit que vaig

"Com a gestor cultural, m'interessa tot allò que pugui fer més i millors relacions entre les persones."

decidir que em dedicava a la gestió i no a la interpretació o a la creació artística. Probablement una de les coses de les que guardo més bon record del màster, al final, són els companys, els professors... Aquest moment especial de la teva vida en el que un decideix esperar-se per tornar a reinventar-se a si mateix. I un màster no deixa de ser una esperança de que et pots catapultar cap a un lloc i projectar la teva vida professional cap a un altre. Això és el que va ser per a mi. Després, les coses que he après o no he après, o quins professors m'agradaven més o menys, ho guardo com un secret, diguem-ho així. Però sí que és una caixa d'eines. Després tu pots ser més hàbil amb les alicates o amb el tornavis, però et dona una caixa d'eines que pots utilitzar després per la teva feina futura.

A part del màster, també hem sabut que abans ja havies tingut contacte amb el món de l'art com a ballari i coreògraf. Creus que venir d'una vessant artística i no tant empresarial o econòmica és positiu per a un gestor cultural? Molta gent creu que no cal que els dos móns (gestor cultural i artista) estiguin relacionats, què en trobes?

En la meua època, en aquest país no hi havia gestors culturals. Molta de la gent que feia gestió cultural era perquè havia crescut en el món de les associacions i moltes vegades havien acabat en un Ajuntament, quan no existien tampoc àrees de cultura. Estàvem en un moment en que tot s'havia d'inventar. Llavors, molta gent, o venia de l'Administració directament o tenia una experiència en les associacions. Per tant, jo em vaig trobar amb companys que tenien aquesta experiència des del món social, des del treball associatiu. El sector industrial tampoc estava desenvolupat: no hi havia empreses culturals, ningú en parlava. Et diria que

avui en dia la gestió cultural és bastant més complexa que llavors. Existeix una gestió cultural més vinculada al patrimoni, al turisme cultural, a l'empresa, privada o pública. Per tant, és més variat.

En el meu cas o en el cas, diria, de l'experiència artística, m'ha servit més per treballar des del punt de vista de comprendre els processos creatius i, per tant, per fer un cert tipus de gestió cultural. El tipus de gestió cultural que m'agrada (i de vegades, ja et dic que no sé si sóc gestor cultural o gestor de la creativitat) és la part de contacte amb la creativitat, de fer créixer la creativitat, d'ajudar el talent a desenvolupar-se. Però aquesta és la meua faceta. No vol dir que no existeixin altres formes de gestió cultural, en els quals el que és el model econòmic sigui molt més interessant. Avui en dia, per exemple, s'han desenvolupat més tot el que són les eines de màrqueting, les bases de dades, el treball amb els *big data*; que això també és molt interessant. No vull dir quina és millor i quina és pitjor. Personalment m'interessa tota la part de desenvolupament de la creativitat i, per tant, la meua experiència creativa, ajuntada amb els coneixements de gestió han estat molt útils per a que jo hagi pogut arribar al que estic fent ara. Sempre he escollit treballs en els quals hi ha hagut aquests dos elements conjunts: la gestió i la creativitat. Per tant, depèn de què vulguis fer tu. Però la gestió t'ofereix moltes oportunitats. Si t'agrada o tens ganes de treballar en la part de gestió creativa, doncs, probablement sí que és molt important l'experiència en processos creatius. Si no, doncs és perfectament vàlid igualment.

Ens parles d'aquests projectes de gestor de la creativitat. Abans del Grec, has tingut, uns deu anys com a director del Mercat de les Flors. Què

t'endús d'aquest temps al Mercat de les Flors? Quins reptes has tingut?

El Mercat és, ara per ara, un dels projectes més importants de la meua vida professional perquè ha estat d'una durada llarga. Va ser un projecte molt bonic perquè vaig veure com d'un projecte de gestió fet a casa en un paper, podies passar a una realitat. Realment va ser un projecte que vaig escriure i que després es va fer realitat. I vaig tenir el temps, el suport i, d'alguna manera, també els recursos per fer-lo possible. Va ser molt bonic veure com es va produir aquesta transformació en el Mercat: que un espai que no tenia una identitat passés a tenir-ne una de clara, com va passar l'edifici per una reforma per ajustar-se a aquesta identitat, tenir un públic que no tenia i un lloc al món. Això va ser molt bonic. I veure que això viu després de que jo hagi marxat. Per mi, els reptes més macos d'assolir, com a gestor cultural, és que els projectes et transcendeixen i que segueixen endavant quan tu marxes. Això per a mi és un objectiu aconseguit perquè si el projecte mor amb tu vol dir que has fet malament la feina. I el gestor també ha de pensar que el projecte va més enllà d'un mateix. A dia d'avui, és molt recent, però ara mateix estic molt orgullós que el projecte segueixi viu i que no mori quan un marxa. També estic content d'haver contribuït a aquesta transformació des del principi.

I quin és aquest element de valor que consideres tu que s'ha aconseguit que tingui el Mercat de les Flors? Un edifici que tenia una importància molt gran en la memòria de la gent d'aquesta ciutat perquè estava molt vinculat a un espai de creació contemporània, en la qual jo em vaig formar com a espectador. Quan vaig arribar estava una miqueta perdut per certes circumstàncies: perquè havia perdut la identitat i, com a gestor, donar-li una

"No s'hi val a fer castells de focs, has de fer coses que tinguin un sentit, una durada i una perpetuïtat."

identitat per a mi va ser... (*sospira somrient*). Té la Identitat de casa de dansa. És una idea de que no competeix amb cap altre equipament i que el fa únic, no només a Barcelona, sinó a nivell internacional. Precisament posicionar aquest espai a nivell internacional va ser una cosa que va ser possible gràcies al treball que vam fer.

En base a quin criteri escollieu la programació del Mercat de les Flors?

El criteri podria servir per qualsevol espai. O sigui, com a programador, quan fas una programació pots posar la mirada en diferents llocs. Hi ha gent

de pebre, una mica de gustos que t'equilibrin. Per tant, una programació no deixa de ser més que un equilibri

entre coses ja conegudes, entre coses noves, entre impuls al talent, entre descobriment. És, una miqueta, com cuinar. Al final ha de tenir un bon gust, però hi pot haver un poc de pebre que et canviï el gust de tot. Crec que la programació és molt delicada perquè de vegades et cau una peça i llavors no se t'aguanta perquè et falta alguna cosa... potser un espectacle de gran públic o una cosa més jove o una cosa més internacional. Programar vol dir trobar aquest punt d'equilibri entre els ingredients. I això és una mica el que fa una programació.

En el cas d'un espai de dansa, no deixa

Entrant ja en aquest projecte del Grec, ens podries explicar una mica quines són les funcions d'un director d'un festival com El Grec i quin és el teu dia a dia?

Seguim vivint en un país on no es respecta gaire la cultura. Per tant sempre ens trobem en unes situacions en les quals sempre has de fer de tot. En aquest sentit, els equips no són massa grans i, depèn de l'equip que tens, t'has de dedicar més a una cosa o més a una altra. En el meu cas, em dedico més a la programació i, per tant, a fer aquesta cuina de programació. Programació, per a mi, en el Festival Grec, és entesa com a suport al talent. M'interessa molt treballar com creix el talent, m'interessa treballar a mig termini, no per cada edició del festival sinó pensant en un projecte a cinc anys vista i, d'alguna

Fotografia: mercatflors.cat

que pensa en l'artista únicament i en el contingut, hi ha gent que pensa només en el públic i en les xifres d'assistència, etc. Per a mi, el punt està en trobar aquest equilibri entre una cosa i l'altra. Trobar una programació és com una lasanya de molts gustos, una capa sobre l'altra que quan la talles es veuen tots els colors. O com una bàscula on hi poses pesos: una mica de sal, una mica

de ser diferent d'un festival: trobar aquesta suma de coses que fa que tingui un gust especial. Que no sigui un color merda d'oca, sinó que es notin tots els ingredients. De vegades tu pots cuinar i vas tirant coses i no té gust de res... En canvi, altres vegades ho fas i dius: "ai, noto això, noto allò..." Trobar tots aquests gustos que facin una cosa nova és per a mi el que vol dir programar.

manera, també pensar en l'atracció de nous públics i noves comunitats. M'interessa treballar per a que l'art impacti millor i de forma més profunda en les persones. Aquesta és, una mica, la feina global. Per fer això has de conèixer diverses eines com la programació, has de viatjar, has de veure coses, estar en contacte amb altres coproductors, trobar còmplices per fer

les produccions... No s'hi val a fer castells de focs, has de fer coses que tinguin un sentit, una durada i una perpetuïtat. Produccions que puguin veure's i, per tant, has de trobar moltes complicitats, fer moltes relacions, has de conèixer l'Administració perquè no serveix de res picar contra una paret, has de tenir un control pressupostari, perquè sinó no compliràs els teus objectius i no s'hi val a dir: he tingut una il·luminació del cel i ara faré això que és meravellós, sinó que has de saber els recursos i destinar-hi tots els possibles. Personalment, m'agrada molt treballar la comunicació. Penso que és una eina molt important. I m'agrada molt treballar la del propi festival. Altres directors no ho han fet, però a mi sí m'agrada intervenir fins al final en la part dels textos, de les fotos, de com s'expliquen les coses, de la web, les xarxes... Però és una qüestió més personal. La part més important de la feina, però, són les relacions (les relacions amb artistes, amb coproductors), la programació i la part de comunicació. I has de conèixer l'Administració.

Quan a finals de 2007 es va fer públic que tu series el nou director, ja sabies quines línies estratègiques volies seguir, què volies millorar durant aquests anys? Tu definies les línies com a director o et van venir marcades per l'Administració?

Bé, una de les coses bones que va tenir aquest cas

va ser que es va fer un concurs públic, a través del qual hi vaig arribar. Hi havia unes bases, però eren bastant obertes. L'eix principal del projecte que vaig presentar eren quatre línies bàsiques, quatre línies estratègiques i després una idea d'una volta al món, que és una programació més de línia geogràfica. El projecte que vaig presentar va ser escollir en aquest concurs públic on hi havia altres candidats internacionals. Això em legitima davant d'uns canvis polítics. El fet que hi hagi hagut un

concurs públic amb un jurat independent fa que jo tingui legitimitat per tirar-ho endavant. L'any que ve hi ha eleccions, però jo tinc intenció de seguir treballant amb aquestes direccions. Després pots matissar perquè d'unes línies passes a una realitat, però tens una direcció. Per a un gestor és molt important tenir una direcció. Després els camins poden ser tortuosos, però la direcció és molt important. Crec que soc fidel a les línies que hi vaig escriure, al menys ho intento cada dia. Per a mi també és important que estiguin publicades, per tant que la gent pugui demanar-me comptes.

Hem vist que els temes que havies proposat en el teu projecte eren Mediterrani, Singapur, Melbourne, Nova York, Llatinoamèrica....?

Havia proposat la volta al món. Cada edició del festival planteja una línia geogràfica i una línia temàtica. La línia geogràfica planteja que el festival faci la volta al món en cinc anys, per això parlo d'horitzó. La proposta és que la volta al món sigui d'est a oest, no de nord a sud i el que plantejava és que el 2017 l'enfocàrem a Grècia, a la Mediterrània, fent coproduccions amb Atenes i amb el Festival d'Atenes. El 2018 faríem la ruta de la seda, amb destí Singapur. En aquest viatge geogràfic intento trobar projectes

d'aquests països, però sempre des d'una mirada diferent; no m'interessa portar coses exòtiques, sinó com es pot produir el diàleg amb altres cultures. En aquesta ruta de la seda, per exemple, intentarem parlar de la crisi del model capitalista. Avui en dia tots els diners s'estan desplaçant cap a Àsia i, a més a més, Xina està comprant molts ports del Mediterrani. Com és aquesta ruta de la seda avui? On estem en aquesta societat capitalista? Quina crítica n'hem de fer d'aquesta societat basada en els diners?

Aquest és el focus principal del festival d'aquest any, del 2018. Un festival fet a partir d'aquest diàleg entre cultures, des de relacions noves que es poden crear amb altres cultures asiàtiques que són les més llunyanes. Per el 2019 estic treballant sobre la travessa del pacífic, des de Melbourne a Nova York. I aquí vull parlar sobre utopies, sobre el món del *far west*, del *cowboy*, sobre el món del lideratge, sobre l'home davant de la immensitat, els paradisos oceànics... Aquesta utopia en el sentit de com podem canviar les coses. En el festival del 2020 vull anar a parar a Llatinoamèrica, treballant amb festivals com els de Bogotà, Xile, Guanajuato, Buenos Aires i fent produccions que parlen de la màgia, de l'univers, de l'home espiritual. I el 2021, la meva idea és fer Àfrica, el post colonialisme i la tribu. Aquestes línies són una font d'inspiració. Després igual veieu el programa i dieu: no hi ha res del que ens han dit. Però jo crec que un 30% del festival serà això. Ara mateix estic intentant, per una banda, portar una companyia meravellosa de Taiwan, i per l'altre, treballar amb les comunitats asiàtiques de Barcelona. Estem col·laborant, per exemple, amb els japonesos, amb els seus restaurants. Volem fer un pícnic amb la gent asiàtica que viu a Barcelona, que comparteixin menjar. Volem intentar trobar el punt entre l'alta cultura i la cultura de base. És un tema que m'interessa molt.

"CADA EDICIÓ DEL FESTIVAL PLANTEJA UNA LÍNIA GEOGRÀFICA I UNA LÍNIA TEMÀTICA. LA LÍNIA GEOGRÀFICA PLANTEJA QUE EL FESTIVAL FACI LA VOLTA AL MÓN EN 5 ANYS, PER AIXÒ PARLO D'HORIZÓ

És el primer any que es proposa un tema pel Grec?

És la primera vegada que hi ha un projecte així, amb llarga mirada. A mi em serveix molt com a gestor. Per exemple, per a aconseguir suport de les ambaixades, ja sabem que l'any que ve hem d'anar a parlar amb els australians i ells ja estan pressupostant per fer el projecte. Nosaltres al Festival Grec podem treballar a tres anys vista, cosa que és molt poc freqüent en el terreny de la gestió cultural. Per vull fer el projecte que us he explicat i treballar pel suport al talent i per a la projecció

"TENIM ELS PÚBLICS SÒLIDS, ELS LÍQUIDS I ELS GASOSOS."

del talent local, és imprescindible que ho faci a cinc anys vista.

La majoria de festivals europeus d'arts escèniques són més independents, és a dir, tenen el seu propi gabinet de comunicació, no depenen de la lògica cultural d'un Ajuntament. En aquest sentit, vosaltres teniu darrera l'Ajuntament, quins aspectes positius i negatius trobeu?

És una bona pregunta perquè és veritat que si no coneixes l'Administració des de dintre és molt difícil treballar-hi. I és estrany que un festival estigui gestionat per un Ajuntament. Puc dir coses bones i dolentes. Coses dolentes: barallar-te amb l'Administració és molt dur, cada vegada s'està fent més difícil en aquest país i moltes vegades és complicat que l'Administració entengui què vol dir donar suport a un artista, què vol dir coproduir, què vol dir apostar. És veritat que aquí no estem en un Ajuntament, estem en el departament de cultura d'un

Ajuntament. Per tant aquí, en principi, entenen millor què vol dir, però tot i així no és fàcil. Quan estàs parlant de projectes a tres anys vista et diuen: "Bé, si no hem aprovat el pressupost no et pots comprometre," per tant, hi ha coses que són difícils. Així que dins de la part negativa, hi hauria aquesta falta d'autonomia. Per exemple, jo al Mercat de les Flors era el responsable i firmava els contractes, factures... Ho firmava tot i aquí no. I bé, això no deixa de ser una fragilitat per al festival. En la part positiva: bé, quan aquí remen en una direcció, remen en aquesta direcció. Quan el departament de premsa s'hi posa, s'hi posa. Llavors, també tens alguna avantatge. En principi, amb el

respecte que hi ha aquí, no és del tot negatiu. També cal dir que en una estructura independent pots llogar gent, jo, per exemple, no puc llogar gent, tot ho he de fer amb empreses externes, amb col·laboradors... Llavors és realment complicat. No és fàcil. Però és el país que tenim, no?

Una de les línies estratègiques del Grec és ampliar la base social de públic i l'interès per les arts. Ens podries dir quina segmentació de públics tindria el Grec i com fareu per ampliar la base de públic i l'interès d'aquest públic?

Tenim una segmentació molt senzilla. Jo dic que tenim els públics sòlids, els líquids i els gasosos. Els sòlids són els que són fidels al festival i que esperen la oferta amb ganes, els líquids són aquells que depèn de la oferta entren en el vas o no i els gasosos són els que estan per allà, que si els pesques, bona sort. És molt senzill. Jo treballo molt

amb la idea de que hi ha gent que, per molt que li ofereixen una cosa, si no li interessa, li costarà molt. La segmentació té a veure, a més, amb la fidelitat d'assistència. Aquest és el públic amb el qual treballem, de formes diferents, però, en principi, tenim més detectat a partir de sistemes de bases de dades, d'assistències prèvies, etc. Llavors hi hauria l'altra esfera dels "no públics", que seria el que realment m'interessa, el que pot fer realment que un festival sigui transformador. I aquí, en aquesta esfera de no públics, m'agradaria aconseguir gent que no ha anat mai a veure un espectacle i que pugui viure què significa un espectacle d'alta qualitat. I per a mi, això passa per

moltes estratègies diverses, que tenen a veure sobretot amb la participació. Però també hi pot haver unes polítiques d'accés. Per exemple, de fer l'entrada més barata. De fet tenim una tarifa plana per a joves: qualsevol persona de menys de 30 anys paga 15 euros per l'entrada. Per tant, qualsevol espectacle internacional que a l'Estat li val 150 euros aquí per 15 euros el pots tenir. Aquesta és una política molt clara d'edat. Però després hi ha els no públics, com, per exemple, les comunitats asiàtiques de Barcelona. Aquest any estic fent moltes coses per incloure els pakistanesos, els indis, els xinesos, els filipins, els coreans i és probable que aquesta gent no hagi participat mai d'un espectacle del festival. I estem fent coses que ens inventem com un pícnic obert o projectes comunitaris en els que participaran per a que comunitats que no participen del festival sentin que tenen la porta oberta. Aquest és un repte interessant, nou i veurem si ens en sortirem. Farem moltes coses al voltant del menjar, per exemple: cursos de cuina amb un artista, podràs aprendre a fer sushi i, mentrestant, parlaràs amb un artista contemporani que explicarà el seu espectacle. És a dir, farà servir bastant el menjar com un element per acostar nous públics a la programació artística. Farem també projectes amb gent que anirà a cuinar als centres cívics, com un menú de creadors contemporanis on es podrà tastar coses de creació, farem assistències a assaigs on es podran conèixer els processos de creació dels artistes, a la plaça Xirgu farem un espai gratuït on aniran passant coses cada dia de forma gratuïta... Amb aquestes propostes intentarem atreure comunitats noves. Aquest és el repte. Crec que a partir d'aquest element de participació amb projectes comunitaris, amb projectes fets amb gent dels barris, podrem ampliar la base social. Per a mi,

"Llavors vaig decidir aquesta idea de 'comença el viatge' perquè encara no estàvem en marxa."

la base social vol dir això: no més gent, si no gent que no s'havia plantejat que podria anar a un espectacle del Grec. No n'hi ha prou amb regalar entrades, has de fer altres coses.

Una mica en relació amb el que acabes de dir, que un dels reptes és atraure noves comunitats i aconseguir més participació, volíem preguntar-te pels reptes o problemes que has tingut en la primera edició del Grec.

Home, l'any passat va ser una qüestió de temps. Em nomenen al desembre, entro aquí al febrer i un festival per estrenar

"PER A MI, EL MILLOR FESTIVAL ÉS EL QUE S'INTEGRA MILLOR EN EL LLOC ON ES FA."

al juliol vol dir que l'has de tenir fet a l'abril. Van ser dos mesos. És molt poc temps. A més, en una situació en que el director anterior havia rebut a molta gent, però no havia pres decisions perquè no en podia prendre. Llavors, em vaig trobar amb molts projectes que vaig haver de decidir molt ràpid. Falta de temps d'analitzar-los bé, de parlar amb la gent, de tractar bé les coses. Així que va ser una mica més heterogeni. Em vaig concentrar més en la comunicació, en que es llegís el missatge del que volia fer en el futur. Llavors vaig decidir aquesta idea de "comença el viatge" perquè encara no estàvem en marxa, encara així crec que va arribar el missatge d'aquest viatge que volíem fer. Però el temps va ser realment la dificultat més gran.

Quins festivals creus que són competència del Festival Grec? Quina és la proposta de valor per diferenciar-se de la resta?

Hi ha gent que diu que el Grec ha de ser un Festival d'Avignon, però cada

festival és diferent. No crec que es puguin comparar. Per a mi, el millor festival és el que s'integra millor en el lloc on es fa. I

crec que el Grec ha de ser ell mateix. Un festival de Barcelona ha de respondre a les necessitats i les preguntes d'aquesta ciutat. En algun moment hem utilitzat la metàfora de fer "un vestit a mida" de Barcelona, un vestit que li escaigui. Hem d'observar i veure què s'està fent a la ciutat: en el cas de les arts escèniques no hi ha molta programació internacional durant l'any, per tant, al Grec busquem una bona programació internacional. Amb la música, igual. La dansa i el circ no són tan visibles, així que nosaltres intentem fer-los visibles. Respon a la situació de la ciutat de Barcelona i d'aquest país i a què podem

fer per estimular les produccions de projectes artístics i també ha de posar preguntes a la taula que interessin. No només és un festival lligat a la inspiració del director. Per exemple, si a través de l'art es parla de capitalisme, és un tema interessant per a la ciutat d'avui, però no consideraria aquesta qüestió tan interessant a la Xina o potser a França no és interessant fer un festival amb tanta programació internacional perquè ja hi ha teatres que ho han durant tot l'any. A més, aquí tenim un teatre, el Teatre Grec, que ens marca molt. Si no hi fos, seria un festival diferent. Tinc en compte el paisatge de la ciutat i intento que el festival participi d'aquest paisatge com un sistema i que tingui sentit el que fa dins aquest sistema que és la vida cultural.

Amb quant de temps d'antelació es comença a programar l'edició del Festival de l'any següent?

Depèn del projecte que vulguis fer. Si vols treballar amb la idea de fer un festival amb allò més innovador, has de deixar forats per a última hora. El festival que estic planejant no és un festival de descobriment, sinó de transformació. En aquest cas, un any i mig és imprescindible, sempre deixant espai a coses que puguin passar i guardant fins a última hora certs espais per a la frescor. Ara mateix estem treballant amb coses dels festivals de 2019 i 2020. El festival del 2019 estarà enllestit al 50-60% al mes de juliol. Per fer projectes ben travats i ben consolidats necessites una mica de temps.

La darrera edició del Festival Grec va batre rècords d'assistència arribant gairebé als 122.000 espectadors i a una ocupació del 80,90%. En una entrevista per La Vanguardia, vas dir que, tot i l'augment d'espectadors,

preferies fixar-te més en dos elements, difícils de quantificar, que perceps com a positius: la qualitat i l'impacte en la gent. Com creus que es pot quantificar l'impacte en el públic? I la qualitat?

Una cosa és com es percep i l'altra, com es pot quantificar. Al quantificar, les xifres manen. Jo em vull rebel·lar contra aquesta idea. Als periodistes els hi agrada molt i sempre entrem en la batalla de si aquest any hem tingut 200 o 300 espectadors més que l'any anterior. Fer xifres és molt fàcil: et programo deu dies el Serrat i ja tinc les xifres de l'any passat. Creuries que estic fent una bona programació del Grec si dedico la meitat dels dies al Serrat? Jo crec que no. Hem de fer un bon festival, amb un bon impacte, un bon percentatge d'ocupació, que se senti que el festival està viu. Però hem de sortir de la lluita de les xifres, especialment d'intentar aconseguir sempre més perquè ja estem en una societat que cada vegada vol més i més. Quan els periodistes comencen a posar com a titulars "més espectadors", "més ocupació", per bé que siguin bones notícies, penso que no estem valorant el que realment hem de valorar.

L'altra qüestió és com es valoren els altres elements. Segurament no podríem arribar a unes xifres o sí: si aconseguixo que una producció es vegi a deu països, doncs crec que és un bon indicador perquè vol dir que estic ajudant a projectar el talent d'aquí a l'exterior. Si, per exemple, aconseguixo cinquanta coproductors, estic fent més relacions i estic augmentant el teixit. Podríem arribar a trobar indicadors que parlessin de la qualitat de la proposta: el nombre de coproductors, el nombre de funcions a l'estranger, el nombre de dones que hi ha en el festival, el nombre de noms nous que apareixen en la programació. Podria arribar a trobar un quadre d'indicadors. De fet, en el Mercat de les Flors, estava acostumat a treballar amb un quadre de comandament, on hi explicava uns

quants indicadors qualitius i quins creia que eren els que havia de tenir per saber si estava complint els meus objectius o no. En aquest sentit, també he de dir que en el Grec no he construït aquests indicadors, potser perquè no me'ls han demanat. Fer i seguir-los és molta feina i l'equip és molt petit. Però allò correcte seria fer un quadre de comandament amb els teus indicadors quantitius i qualitius i a partir d'aquí trobar els teus semàfors vermells i verds, en el sentit de si has complert tot el que deies. Una bona gestió hauria de tenir aquest element. També crec que s'hauria de racionar el tems per poder-te auto-avaluar. Ara, si jo li dic a la premsa: "tinc 25 coproductors", ella em dirà: "bé, però quanta gent ha vingut?". Estem en aquesta pobresa.

"Crec que la cultura és transformadora i hi ha gent que ja li va bé que no hi hagi accés a la cultura perquè aquesta ensenya a pensar lliurement."

Ara mateix està en marxa "Dansa. Quinzena Metropolitana", entre l'1 i el 18 de març de 2018, una proposta en la qual participes. Un dels objectius d'aquesta proposta és descentralitzar la oferta cultural. Quins aspectes positius i negatius penses que ha tingut centralitzar les activitats culturals a Barcelona?

Jo parlaria més aviat de potencialitat, en el sentit que l'àrea metropolitana té una potencialitat molt més gran que Barcelona sola. Si observem algunes ciutats europees, especialment de França, veurem que els projectes culturals es treballen molt més en l'àmbit metropolità. En canvi, aquí, en l'àmbit metropolità només hem sabut gestionar les escombraries, les rondes i poca cosa més. Crec que seria interessant que ens plantegéssim projectes culturals en la metròpolis perquè, al cap i a la fi, arribem a un nombre de població molt més gran i perquè és una metròpoli molt ben

connectada. Les línies de metro et porten molt més fàcilment a l'Hospitalet que no pas a segons quins llocs de Nous Barris, per exemple. Hi ha una oportunitat que la cultura no està tenint en compte.

Considero que pensar en l'àrea metropolitana hauria de ser beneficiós en quant al nombre de població ja que ens adrecem a quatre milions d'habitants, també és interessant que quan portes una companyia estrangera pugui fer més funcions en tot l'àmbit del territori perquè estem parlant, una vegada més, d'ampliar la base social. Després, a l'hora de dur-ho a terme, ens trobem amb dificultats perquè les realitats culturals són molt diferents. Per exemple, l'ajuntament de Sant Adrià del Besòs de vegades no té l'equip necessari per fer certs projectes o, en altres casos, et trobes amb desigualtats a nivell d'equips de treball. Desconec el futur que pugui tenir aquest projecte. Sense que hagi acabat encara, et puc dir que les ciutats estan molt contentes perquè crec que per primera vegada se les ha tractat de tu a tu. Sinó, sempre és Barcelona i les poques ciutats al voltant. S'ha intentat fer un projecte de treball de tu a tu amb les ciutats per entendre les necessitats, els problemes... I crec que ha estat força positiu, malgrat les dificultats.

Aquesta centralització pot ser una barrera per al consum de la cultura. Quines altres barreres creus que tenim per al consum cultural?

Crec que l'obstacle principal és l'educatiu, la sensibilització. El sistema educatiu està educant als nens molt per rendiments i no tant per valors. L'econòmic no ho és tant avui en dia: la gent pot pagar molts diners per anar a veure el Barça i no els pagarà per anar a veure un espectacle de teatre. Tampoc crec que hi hagi una barrera geogràfica. Crec que la cultura és transformadora i hi ha gent que ja li va bé que no hi hagi accés a la cultura perquè aquesta ensenya a pensar lliurement. De

vegades interessa més que la gent es compri el producte que es ven a la tele i no pensi. És una eina de domini. Penso que la cultura et fa lliure i de vegades interessa tenir-la petiteta i controlada.

Fent retrospectiva dels teus projectes i basant-nos en la perspectiva actual, els duries a terme de la mateixa manera o faries alguns canvis? I per què?

Encara no he arribat al punt de valorar-me a mi mateixa. Aprecio el poc que faig i segueixo endavant. Tampoc

Però has de ser honest amb tu mateix i tirar endavant amb allò que creus.

Després de tota una vida dedicada a la pedagogia, l'art i la gestió, amb quin de tots els projectes que has realitzat et quedaries com a millor experiència?

No ho sé. No sóc capaç de triar. Suposo que el que estic fent ara, que és el que m'apassiona ara mateix. No puc mirar en retrospectiva, encara. Quan sigui gran i vellet, ja hi pensaré. N'hi ha molts, de projectes. La gestió cultural et dona una vida molt rica i cada projecte

transformat, la meua vida ha canviat després d'haver vist això..." Doncs és molt bonic.

El pitjor pot estar entre el que hem dit abans: els sacrificis personals, hores de dedicació a una feina que no té hores. En el meu cas, he estat dins un teatre molts caps de setmana, molts vespres... Si hagués de criticar alguna no cosa, seria que et treu una part de la vida personal o de parella. Has de saber que és una vida on estàs molt ficat en projectes que no tenen horaris. Però això també va amb la persona. Si has estat artista saps que quan t'hi fiques, t'hi fiques.

Fotografia: font pròpia

tinc cap repte. Simplement m'agrada trobar projectes que m'apassionin. Si no estigués al Grec, podria estar fàcilment a un projecte d'una ONG. De vegades passen els trens, puges i ja està. No sé si hagués canviat res. Quan un projecte m'ha deixat d'apassionar, he deixat el tren. De moment, del que estic més content és de que segueixo trobant passió en el que faig. Però tampoc no tinc una aspiració a arribar a cap lloc.

Si canviaria coses? Home, sí. Tothom canviaria coses, no? Probablement sacrificis fets pel camí que m'agradaria no haver fet. Coses més aviat personals, que la passió fa que deixis pel camí.

s'ha de viure amb passió, sinó, no ho facis.

Què és el millor i pitjor de la professió?

Quan tu veus que has contribuït a fer un projecte, a fer créixer un artista i aquest comunica amb la gent i transforma, crea emocions i són realment reveladores... Això és molt bonic. Veure artistes que no eren ningú i, de sobte, ara són molt respectats i tu has ajudat a que creixessin... Això és molt satisfactori. Quan surt el públic i diu: "Això m'ha encantat, m'ha

Quina creus que és la diferència entre un gestor a l'actualitat i un gestor de fa 15 anys?

Crec que s'han desenvolupat i sofisticat més les eines i també s'han ampliat els registres de la gestió cultural: abans eres un animador, després vam passar per la valoració econòmica del gestor i la cultura i ara crec que estem tornant a l'època dels valors. En el binomi "gestió cultural" abans pesava més la gestió i ara crec que hauria de pesar més la cultura. Però també és veritat que ara no estic gaire en contacte amb la Universitat, no sé què us ensenyen... (rialles). Penso que val la pena

reflexionar abans de dur a terme un projecte. Tenir un bon full de ruta és molt important.

Tenint en compte la teva trajectòria professional en el sector de la cultura i l'art, com veus l'àmbit de la gestió cultural a Catalunya? Ens podries parlar una mica de l'evolució de Catalunya en aquest sector? Quins elements diferencials trobes que hi ha amb la gestió cultural que es fa a altres àmbits territorials?

Crec que, ara a Catalunya, les primeres generacions que ens vam formar a la Universitat -jo soc de la segona o tercera generació del màster- estem ocupant llocs en la gestió. És evident que primer toca el relleu de generació i que hi hagi més gent que vagi ocupant aquests llocs. Segurament les noves generacions seran més creatives, però també és provable que la gestió cultural els hi ofereixi més eines. Nosaltres partíem d'un moment en què s'estaven intentant trencar barreres en la cultura i s'estaven creant nous llocs de treball.

A diferència d'altres comunitats, aquí la formació existeix des de fa més temps. Per tant, la gestió cultural està més professionalitzada. En moltes comunitats de l'Estat espanyol no ha existit un màster així durant tant de

temps. A Madrid hi va arribar més tard i hi ha universitats que encara no el tenen. Tot i que és veritat que ara existeixen màsters on-line que abans no existien, abans t'havies de desplaçar. Per tant, trobo que la formació ara està més estesa i que, a poc a poc, va creixent, tant a nivell general de la gestió cultural com a nivell de l'Estat espanyol. A més, Catalunya també té una cosa que considero molt important: l'Associació de Gestors Culturals, que va existir durant els meus primers anys del màster. En vaig ser vicepresident durant uns quants anys. També trobem la xarxa entre gestors, de l'associació catalana APGCC. És la més antiga i, per a mi, la més forta de l'Estat espanyol. Penso que aquest grau de professionalitat i d'associacionisme a Catalunya és el que el fa bastant respecte a la resta de les comunitats de l'Estat.

Respecte a altres països d'Europa, a França i altres països ja existeix la gestió des de fa molts més anys. Potser en altres llocs dissenyen més oportunitats professionals, però aquí la cultura encara necessita guanyar-se un espai; no li regalen. En altres llocs com França hi ha més possibilitats de treballar d'això que no pas aquí. Aquí has de fer més coses que no pas trobar una feina fixa, cosa que és complicada. Tot i així, la gent se'n va sortint.

Quins reptes creus que seran els que es trobaran els gestors culturals en els pròxims anys?

Crec que s'ha de reivindicar el que és de la cultura. A mesura que la societat es va tornant més capitalista, hi ha més tendència a reduir el pes de la cultura i crec que el repte més important ara és fer la que aquesta sigui viscuda com una cosa important. Com fer compatible l'excel·lència amb la màxima ampliació de la participació social en la cultura. La cultura no ha de ser una cosa petita, elitista i minoritària.

Tindries uns consells per a aquells estudiants que desitgin dedicar-se en el futur a la gestió cultural?

Que ho feu amb passió. Les eines us les ha donat la Universitat -per a mi, les eines tenen molt a veure amb treballar i en construir relacions- i, a partir d'aquí, trobar allò que vagi bé amb el teu caràcter. Que no us obsessioneu i piqueu contra una paret, sinó que busqueu el millor de vosaltres mateixos. El millor de vosaltres mateixos té a veure amb quan ets fidel a tu mateix i treballes amb el que t'agrada, quan trobes el millor que pots donar.

Fotografia: font pròpia

REFLEXIONS

A l'hora d'elegir el gestor cultural entrevistat vam plantejar diferents opcions dins el món de les arts escèniques per, al final, acabar elegint a Cesc Casadesús. Estàvem interessades en el nou director del Grec i, investigant una mica sobre ell, vam veure el seu extens currículum i gran experiència dins el món de gestió cultural.

Hem pogut gaudir d'estar en contacte directe amb un professional de cap a peus. Gràcies a aquestes entrevistes tan enriquidores, les futures gestores culturals ens podem nodrir en primera persona de l'experiència d'un dels veterans de la gestió cultural.

Cecília Genovart i Natalia Baile